

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Reprehensio

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

religionis obtentu luxu irrepere, aut certe rerum penuria. Deus enim non eget nostris impendiis. amat autem homines, quorum necessitas poterat illis impendiis succurri. *Plur. in Lac.*

Demonax, cum apud Athenienses audisset, praefatione solenni a sacris sub motu Barbaros, rogabat, quam ob rem id facerent? cum ea sacra tradidisset ipsi Eumolpus, natione Thrax, nimirum Barbarus. *Eras. li. 8. apoph.*

Agellanus Athenienses ac Bceotios apud Coroneam cum suis sociis iter eius impedire conatos, graui praelio vicit, ei victorias per se magnifice intuitum laudis apposuit, religionis exemplo. Multi e praelio confugerant ad templum Mineruae: de his rogatus, quid vellet fieri Agellanus? Venit illos violari, quum in eo praelio vulnera aliquot accepisset: videreturque vehementer iratus omnibus, qui tunc arma aduersus ipsum tulerant: tamen plus apud illum valuit religio, quam ira. Neque hoc solum in Graecia fecit, vt in templo Deorum haberet sancta: verum etiam apud Barbaros summa religio simulachra araque confecerat, quasi in haec nihil esset, nisi bellum. Itaque praefare solitus est dicere, se vehementer admirari, eos non haberi sacrilegiorum numero, qui adederent ipsos supplices, ac per Deos obtulantes: nec gramores sumi potnas, de his, qui religionem inuenerat, qui templa ipsorum aient. Recte iudicans, Dns esse chariorum hominum salutem, quam mura templorum ornamenta. *AE. militus Probos, & Bras. li. 5. c. 25.*

Alexander consulto oraculo monitus est, vt eum, qui sibi portam egresso occurreret, interficere deberet, occurrit Agato, cuius est agrippa. Roganti, quid commerisisset responsum est: ita iussit Deus. Si ita est, inquit, ore alius designatus est ad oraculo, nam alius tibi prior occurrit. Agato enim sequitur alium, vt impellat, alio qui non sequitur. Alexander delectatus hoc commento, alium pro homine occidit. *Eras. li. 6. apoph.*

Idem, inter sacrificandum cum vtraque manu thura ad euaporandum alumpulset, a Leonida ob id reprehensus est. Dicebat enim Leonidas: Cum ferentibus aromata terris imperaueris, copiose tunc thura adolebis, nunc vero vtere parcus. Vicia autem Saba, Alexander Leonide scripsit: Ad te thus myrrhamque abunde transfundimus, vt cum Dns parcus esse definas. *Flor.*

Valerio Publicole Iouis aedem dicanti, iamque ex more postem tenenti, Marcus illius frater de repente funiculum nuntium ingessit, dicens: O consul! filius tuus morbo perit in castris. Ob eum nuntium moeris omnibus, Publ. cola nihil commotus: Cadauer, inquit, quod est, abiicite, simulque dedicationem solenni ritu peregit. Nec tamen verum erat, peritisse filium, sed data opera factum est, vt a dedicatione reuocaretur, atque is honor ad alium transferret. *Quaerunt Luitius lib. ab Vrbe condita secundo, hoc aliquando diuersus narrant.*

Demonax, Quum ob id accusatus esset, quod Mineruae nunquam sacrificasset: Nunquam respondit, putauit meis sacrificiis onus fuisse. *Eras. li. 8. apoph.*

¶ SIMILITUDINES.

Iamblichi, Quemadmodum in harmonia si vna chorda frangatur, tota subito dissonat: Sic vno praetermissio non ine sine ritu, communi ipsa religio finem non habet optatum, dum hoc vno deficienti sacrum opus structuram suam integritatemque non habet. *De mysticis.*

Pistarchi, Qui diuos colunt, motu alicuius mali, perinde faciunt vt illi, qui tyrannos venerantur, ne noceant, quos oderunt animo. *in Moral.*

Marsilius Ficini Florentini, Singulas generis humani dotes videmus in bestis quibusdam, iactem secundum quandam similitudinem, excepta religione, apparere. Nulla bruta praeter ferunt religionis indicium, vt propria nobis sit mens in Deum caeli Regem erectio: sicut corporis in caelum erectio propria, cultusque diuinus: ita terrene hominibus naturalis, quemadmodum equus hinnitus, canibusque iatatus. *Lib. de religione Christiana, cap. 1.*

¶ EXEMPLA SACRA.

Religionis contempte exempla: Gallo, *Act. 18. 15.* simulatae, *Abilaon, 2 Sam. 15. 7.*

¶ EXEMPLA PROFANA.

Antiochus Rex Syriae Hierosolymorum templum sine sacrificiis non cultum: nam quum urbem illam eo tempore obsideret, quo tabernaculorum festa celebrarentur, atque a populo Hierosolymitano rogaretur septem dierum inducias ad ea sacra colenda dare, non solum postulata concessit, sed etiam tauros auratis cornibus, adornatos, magnamque thymiamatum & aromatum vim, ac multa aurea vala sacerdotibus ad portas vrbes cum pompa solenni ferre iussit, vt illa Deo offerrent: traditaque illorum sacerdotibus hostia, ipse in castra rediit. Iudaei vero Regis religionem benignitatem admirati protinus a festo peracto in idem illius seie dederunt. *Flor.*

Acer sui nominis vindex *Apollo*, Carthagine a Romanis oppressa, vixit auctanadatus, effecit, vt sacrilega manus abscissa inuentae fuerint.

Quintus Fulvius, Ingenitura quum tegulas marmoreas ex Iunonis Lucinae templo in aedem Fortuna transulisset, itatum mente concidit,

quin etiam summa animi aegritudine laborans experiret cum

bus filiis. *Cambyses*, *Cyrifilius* quinquaginta hominum milia milia Iouis Ammonis templum diripiendum, & incendio tradendum, cum inter Oaxim & Ammonios praesens, subita ventorum impetu pestate arenam cum culis obruti sunt, nec ex tanto agnoscantur repetus est.

¶ EMBLEMA.

Fista religio.

Emblema vt Andr. Aciati.

Regali residens meretrice pulcherrima filia,

Purpureo insigne gestat honore pappas.

Omnibus & lacis pieno est cratero propinas.

At circumcubitanis ebria turba saet.

Sic Babylona notans: qua gentes illic sermas,

Et fista stolidas religione caput.

Vide Deus, Pietas.

Remedium.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Remedium, Graece *Pharmacion*, s. v. dicitur. Remedium duplex contra malum, scilicet impediens futurum, & curans malum praesens. *ex B. Thom. 2. secund. q. 32.*

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Remedia nulla tam sunt salutaria, quam quae faciunt dolentem. *Carpent. in epistol.*

¶ ADAGIA.

Satius est iniuria mederi, quam fini, *Perflu.*

Elleborum frustra, quum iam cum agris sumitur,

Posteas videtur, venientem occurrere morbo,

Quidiem.

Sero medicina paratur,

Quum mala per longas inualere moras.

Pueros alimones a vitis arcendis cum adhibere tentantibus, atas: iarcendis item protinus effectus, ne se similes faciant.

Sero veniunt, sed in colonum ito, *Ps. 88. 15.*

In eos, qui post tempus adueniunt, aut qui mercedem postulat.

Post bellum auxilium, *vt dicitur in psalms 124.*

Quoties seruis adhibetur remedium.

Senem erigere, *vt dicitur in psalms 146.*

Haud facile desistuntur a senibus vita, qua pauci laborant in omnem inhaerent vitam.

Reprehensio.

¶ LOCI BIBLICI.

Reprehensiones necessariae & viles, *1. Cor. 4. 11. 2. Cor. 12. 11. 1. Tim. 5. 11. 13. 2. Tim. 3. 16. & 4. 2.*

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Plaut. Bacch.

Eia Lyde! leniter qui iuuenit, sapienter maq.

Atinus marandum est illis, at as si quid illorum facit.

Quam si non facit, fecit ego isthoc istdem in aduersione.

Plaut. Truc.

Rationem dicam, quia qui

Alterum inculat probr, ipsum se inuerti optat.

Quid. 6. Fall.

Sic agitur censuras, & sic exempla parantur,

Cum index alior, quod monet, ipse facit.

Claud. 4. Honor.

In commune iubes, si quid censetur, tenendum.

Primus iussis, sub tunc obseruatur equi

Est populus: nec ferre vetas, cum videris ipsum

Auctorem parere sibi.

Et infra.

Nec sic insisteret sensus

Humanos edicta valent: quam Sit a regenti.

Hor. 1. Scrm. 1.

Si quis

Opprobriis dignum latruerit integer ipse

Soluentur vsus tabula, tu missus abitu.

Iuuenal.

Loripedem rectum derident, Aethiopes alium.

Quis vulerit Grachos de se distione querecentem?

Quis calum teris non misceat, & mare caui?

Si fur dissiptent, Ferri, homicida Misoni

PC

POLYANT

Repulſa.

PHILOSOPHICÆ SENTENTIÆ

Derepulſis. Dial. xxxviii. Franciſci Petrarchæ. Doi.

Repulſam paſſus indignor. R. Viſne igitur quæcunq; poſtea riſu ad ipſi, ita vt negari tibi nihil poſſit? vide ne intolerandæ ſuperbiæ ſit hoc velle. Meminiſſe magni Pompeii deſuſſet: quo neſcio, an maior vngam fuit, de quo tamẽ ſeripum eſt. Quæ que dari voluit, voluit ſibi poſſe negari, quam multa Caſarib; ſupra humanam magnitudinem, ſummo etiam Imperio glorioſius negata cognouimus, & tu grauior vnam, aut alteram ſeris repulſam? Deniq; quam multa contumelie Deus poſcit ab homine nullius rei indignes, nec impetra? D. Non poſſum æquo animo repulſam pati. R. Cur petendi tibi arrogas licentiam, & negandi aliiſ carpiſ libertatem? Quid quod ſæpe indigna petito dignam repulſa præbuit materiem? Quid quod ſæpe etiam petenti repulſa vilis fuit, cui quod petierat impetratæ damnolum erat? D. Inuſſam pauior repulſam. R. Si iniuſta eſt repulſa, iuſta ergo petito, gaude cuiuſcunq; potius culpam eſſe quam tuam. D. Vnde non merui repulſam tui. R. Multiſe magni meritos putant, vnde penitus nil merentur. Hinc repulſe dolor, hinc querelæ iſta, quibus orbis terræ & omnis vita hominum plena eſt. D. Pudendâ pauior repulſam. R. Pudendum nihil præter culpam quæ pudorem tibi inferre potuit, quod tui erat arbitrii? D. repulſam pauior, vnde non credidi. R. Cædulus in certa eſt, certa autem res, non poſſe quod petitur negare non eſt liberæ, ſed ſerui. Non poſſe repulſam pati non eſt ciuiſ, ſed tyranni. D. Optata ſperata que rei paſſus ſum repulſam. R. Si quicquid ſperant, cupiuntq; homines aſſequerentur, dii eſſent omnes. Tu vero vt indignationes multas, ac dolorem fugias repulſarum, diſce optare poſſibilia, & honeſta, non aſſequi velle, quicquid in conſultus, & inexplabilis appetitus optauerit, quicquid ſpes vana ſuggereſſerit. D. Non tantum repulſus ego, ſed indignus mihi antepoſitus fuit. R. Et quoprius indigna digniſſimis præferuntur, & quoties indignos indigniſſimi iudicant, alienarum ſeruior ſuarum quiſq; fauorabilis rerum iudex. Multi ſe diſpoſ dicunt, pauci credunt. D. Paruz rei pauior repulſam. R. Multis parua negata, magna vitro oblara vidimus. Si repulſis compenſentur munera, fortunæ lanceæ æquabuntur, ſed vos illas indignatione augetis. Hæc obliuione, atq; diſſimilatione minuitis. D. Dignus eram (vt arbitror) non repelli. R. Vt ſit ita, an tu omnia pro dignitate hominum dari exiſtimas, ac negari? Vnam ita eſſet, & vç plures bonos, ſpes præmi, & pauciores malos faceret metus pœna, ſed non ita eſt. Amor, odium, cupiditas, affectus in conditi, cuncta permixtæ. In te vno fortunæ ſtilum publicum vis mutari, & non te potius ad communem curſum humani moris inſecti? D. Quanto indignior mihi antepoſitum cõpetitor. R. Et Lucius Flaminius mox ob indignum facinus iudicandus, & ordine ſenatorio amouendus. Scipioni Naſica prælatuſ fuit, viro omnium optimo ſenatuſ & populi ſententis iudicatuſ. Et Vatinius Catoni illa udatiſſimo, non ſolum populi amicorum, ſimulq; hoſtium iudicio, ſed toto etiam Ciceroniano volumine, quid hic dicis, vt ſint grauiora, non ſunt noua, quæ pateris. D. Multum ſperabam, modicum non meror. R. Vt multum quoq; meraris dixi iam non omnia pro meritis dari. Quid quod ſemel negatum eidem id ipſum mox conceſſum vidimus? Quod in ipſo de quo loquor Scipione accidit, repulſam duritiem ſæpe pertinax virtus inſegit. Teſtes ſunt A. Emilius Paulus, Metellus Macedonicus, Lucius Mumius, qui conſulatuſ repulſam paſſi omnes, iidem ſpecioliſſimis conſulatib; ac triumphis poſtmodum honeſtati, ſuis ciuib; quibus contemptui fuerant, ſpectaculo fuerent, nunquam ad id peruenturi, ſi repulſa populi lamenti potius acerbare, quam virtutibus ſuperare voluiſſent. Lucius Sylla, quamuis in ſinem ciuib; diſcordiis irritatus, famam ſuam nota crudelitatis inſecerit, nobilitate tamen & gloria inſignis cuius non conſulatuſ, ſed præturæ tanto minoris rei repulſam cum tuliffet, ſummam reipublicæ poſt adeptus, & præturaſ, & conſulatuſ, & imperia non tantu conſequi potuit, ſed donare. Non debet repulſa ſpem auferre, ſed afferre ſollicitudinem, ac virtutem acere, quæ nil tam alperum, quod non leniat, idq; etiam ſi ipſam ſumq; proprium ſinem culta viderenda eſt, ne propter ſe ipſam ſumq; proprium ſinem culta videretur. Deniq; hi repulſas ſuas forti animo tulere. At Publius Rutilius repulſe fratris audita, quam erat paſſus in petitione conſulatus, ſtatim morte obiit repentina. Elige vt rum ſequi malis. Meminerint repulſi ne ſas non eſſe aliquid ab omnibus hominibus vni negari, cum ſinguli ſæpenumero cunctorum voluntatibus reſiſtere ſas eſſe duxerint. Val. Max. lib. 7, cap. 5.

HEROGLYPHICA.

Antiqui, hominem qui vel candidatus turpem eſſet repulſam paſſus, vel partam dignitatem amiſiſſe, Vatiana aliqua affectus ignominia

A POPHTHEGMATA.

Miser euidam ſiſcitant, quo tandem modo aliqui ſibi ſibi ſibi poſſent: eſpondit, ſi quæ in aliis reprehendit, in ſe ma-

SENTENTIÆ HISTORICÆ.

Ad reprehendere, vel culbet eſt facillimum. Dion. Ha-

SIMILITVDINÆ.

Quemadmodum ii qui mare nauigant, ſolis æ-

EXEMPLA HISTORICA.

Hyperbolus quidam in reprehendendo ita acerbus fuit, vt mate-

EXEMPLA HISTORICA.

Hyperbolus quidam in reprehendendo ita acerbus fuit, vt mate-